

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 2(29)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2011

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)29-2я43
М58

Редакційна колегія

Подолька А. М., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Політичні науки

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф., Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Бідзюра І. П., д-р політ. наук, Варзар І. М., д-р політ. наук, проф., Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф., Гончаренко О. М., д-р іст. наук, Піляєв І. С., д-р політ. наук, Хижняк І. А., д-р іст. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф.

Економічні науки

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф., Пила В. І., д-р екон. наук, проф., Радзівський О. І., д-р екон. наук, Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Шостак Л. Б., д-р екон. наук, проф., Швець В. Я., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Лігоцький А. О., д-р пед. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Синьов В. М., д-р пед. наук, проф., Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф.

Юридичні науки

Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Ануфрієв М. І., канд. юрид. наук, проф., Бородін І. Л., д-р юрид. наук, проф., Бандурка О. О., д-р юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Подолька А. М., д-р юрид. наук, Юлдашев О. Х., д-р юрид. наук

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 27 квітня 2011 р.)

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП / редкол.: В. Б. Захожай (голов. ред.) [та ін.]. — К. : МАУП, 2001 — Вип. 2 (29). — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 222 с.: іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, в якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

Вищою атестаційною комісією України “Наукові праці МАУП” визнано як фахове видання з політичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/4 від 26 травня 2010 р.) та юридичних наук (за постановою Президії ВАК України № 1-05/5 від 31 травня 2011 р.).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2011
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2011

ЗМІСТ

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	5	Калашніков В. А. Проблеми розвитку громадянського суспільства в Україні.....	64
Медвідь Ф. М., Баран В. В. Концепція української раси Юрія Липи: витоки, сучасне прочитання	5	ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	68
Автенюк О. А. Державно-правове забезпечення розвитку системи вищої освіти в Україні: сучасний стан і перспективи	13	Шконда В. В., Кальянов А. В. Світовий досвід здійснення пенсійних реформ та його значення для України.....	68
Гайдай С. В. Співвідношення політичної ідеології та політичної науки	18	Ліщитович Л. І., Мельник П. П. Еколого-економічні наслідки впливу геомагнітного поля на агроценози	76
Гулько О. Я. Державна служба в контексті сучасних світових і національних змін і трансформаційних процесів	23	Мельник П. П. Економічні підходи до оцінки впливу магнітного поля Землі на продуктивність агроєкосистем	79
Євтушевська О. І. Проблеми політичного лідерства в сучасній Україні: гендерний аспект	27	Гришин П. М. Функціонально-цільова специфіка розвитку системи фінансового контролю в Україні.....	82
Кравченко Т. А. Критерій легітимності в оцінці політичного процесу у стабільних і перехідних політичних системах.....	32	Гришин П. М. Нормативно-правові основи забезпечення державного фінансового контролю: стан і перспективи розвитку в Україні.....	88
Кузьмін П. В. Взаємодія політики і бюрократії як проблема політичної науки і практики.....	37	Ейсмонт В. С. Теоретико-методологічні аспекти економічного зростання, економічного розвитку і розвитку економіки.....	93
Лазаренко О. В. Проблема поділу влади: теоретично-методологічні засади розробки та актуальні питання обґрунтування	40	Тумовс Р. А. Детермінанти сучасного політичного процесу: національний і глобальний вимір	100
Логвиненко С. В. Питання національної безпеки України в контексті попередження та боротьби з тероризмом: теоретичний аспект проблеми	43	Мамченко М. М. Поняття фінансових ресурсів в аналізі джерел формування капіталу підприємств.....	105
Масловська О. М. Поняття партійних систем у сучасному політологічному дискурсі: теорія і методологія аналізу.....	49	Мельников А. Е. Теоретичні аспекти банківської інвестиційної діяльності.....	110
Масловська О. М. Політичні партії і розвиток парламентаризму в Україні: актуальні питання теорії і практики	54	Остапенко А. В. Проблеми розвитку і теоретичної реконструкції конкурентних відносин в аналізі ринкової економіки.....	117
Тимошин В. В. Проблеми систематизації принципів державного контролю: державно-правовий аспект аналізу	59	Остапенко А. В. Концепції і моделі ринкової конкуренції у сучасній економічній теорії	122

ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В АНАЛІЗІ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Наукові праці МАУП, 2011, вип. 2(29), с.105–109

Аналізуються основні теоретико-методологічні підходи в сучасній економічній науці щодо тлумачення змісту поняття фінансових ресурсів в аспекті вивчення процесу формування і використання капіталу підприємств.

У сучасній економічній теорії економічним фундаментом створення й розвитку підприємств вважається капітал. За цієї причини дослідження проблем, що пов'язані з його джерелами, а також факторами його формування, становить один з пріоритетних і найважливіших напрямів науково-економічних студій як вітчизняних, так і зарубіжних економістів.

Актуальність дослідження зазначеної проблематики зумовлюється тим, що в процесі свого функціонування саме капітал забезпечує виробничі потреби, а також інтереси держави, реальних власників, акціонерів та працюючого персоналу. Справді, у ринковій економіці функціонують три основні юридичні форми організації капіталу і підприємництва: акціонерні товариства (що називаються корпораціями, або компаніями), партнерства (товариства) й індивідуальні приватні підприємства [1]. Первинну самостійну виробничу одиницю або організацію різних форм власності в Україні традиційно називають підприємством, а не фірмою або компанією. При цьому, необхідно зазначити, що в ринкових умовах підприємство – це об'єкт цивільних правовідносин, майновий комплекс, який використовується для підприємницької діяльності. Воно виступає як відкрита самовідновлювальна система, ефективно функціонування якої визначається не тільки її внутрішнім станом, а й зовнішнім середовищем. Тобто підприємства чи організації у своїй діяльності виступають як відкриті системи, що взаємодіють із зовнішнім світом. Ця характеристика функціонування підприємств має істотне значення для організації їх діяльності та вироблення дієвої державної економічної політики. Інститути зовнішнього середовища відіграють ключо-

ву роль у процесі формування, становлення та функціонування суб'єктів економіки, оскільки визначають організаційно-правові форми підприємств, порядок їх створення, ліцензування, розвиток форм власності, а також податкові, фінансові, кредитні важелі, майнову відповідальність, правові основи відносин з іншими суб'єктами бізнесу та управління, порядок ведення обліку, складання звітності тощо. Таким чином, вивчаючи розвиток підприємств, а також формування їх капіталу, необхідно максимально чітко визначити різноманітні фактори, що впливають на цей процес, а також ті наукові підходи у його моделюванні, які дають нам можливість отримати об'єктивне та адекватне знання про розвиток економічних відносин у сучасній Україні.

Наразі на доктринальному рівні підприємство визначається як основна ланка народного господарства, що забезпечує виробництво переважної маси товарів і послуг, здійснює науково-технічну й комерційну діяльність з метою отримання доходу (прибутку). Як первинна ланка народного господарства, підприємство зосереджує певну сукупність продуктивних сил (засобів праці, працівників, землі, сировини) і відносин власності [2]. Підприємство в сучасній економіці потрібно розглядати як фундаментальну економічну ланку (одиницю) в системі руху матеріально-фінансових потоків і системі формування інститутів суспільства [3]. Для подальшого аналізу дослідження процесів формування й використання капіталу, а також його вартісних величин і структурних пропорцій будемо використовувати категорію “підприємство” з огляду на доволі широку сферу застосування саме цього поняття та узагальнення відповідних даних органами статисти-

ки в спеціальних збірниках, які носять назву “Діяльність підприємств – суб’єктів підприємницької діяльності”. Для здійснення аналізу процесів капіталоутворення необхідно насамперед дослідити науково-теоретичні підходи до трактування категорії “капітал” у контексті його функціонування на рівні первинних суб’єктів економіки – підприємств. У науковій літературі поширеною теоретичною конструкцією є трактування сутності функціонування капіталу на рівні господарюючих суб’єктів на основі двох базових підходів – фінансового та економічного [4]. Хоча такий погляд на сутність капіталу на рівні підприємств зустрічається й у наукових дослідженнях вітчизняних авторів початку 90-х років минулого століття.

Традиційно економічне визначення капіталу пов’язується з однією з важливих стадій його існування, а саме – з виробничою стадією, коли капітал виступає як сукупність засобів виробництва, необхідних для організації процесу виробництва. З позицій фінансового управління капітал розглядається як частина фінансових ресурсів, що використовуються у господарській діяльності підприємств для організації виробництва товарів та послуг, інноваційного розвитку підприємств, одержання прибутку, задоволення соціальних потреб найманих працівників. Оскільки фінансовий підхід до сутності категорії “капітал підприємств” ґрунтується на понятті “фінансові ресурси”, безпосередньо на підприємстві рух капіталу розглядається через рух фінансових активів. Тому капітал з позицій фінансового управління окремі автори визначають як фінансові ресурси підприємства, необхідні для організації його господарської діяльності і використанні в господарському обороті для одержання доходів і прибутку [5]. У цьому зв’язку капітал підприємств часто розглядається як специфічна форма фінансових ресурсів. Водночас варто зазначити, що фінансове призначення капіталу завжди пов’язується із фінансовою діяльністю суб’єктів господарювання незалежно від форм власності. У цьому сенсі капітал, постійно знаходячись у русі, повторює кругообіг фінансових ресурсів підприємства, створюючи таким чином умови для свого відтворення і самовідтворення. Тобто, головною функціональною ознакою капіталу називається його здатність фінансувати господарську діяльність суб’єктів реального сектору економіки.

Виходячи з такого підходу, сутність та функціональне призначення капіталу суб’єктів реальної економіки розглядається сучасними науков-

цями через процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів підприємств і безпосередньо пов’язується з бухгалтерським балансом. Оскільки на даному етапі капітал суб’єктів реальної економіки найчастіше розглядається з позицій руху фінансових ресурсів, інтерес становить дослідження наукових підходів до цієї економічної категорії різних учених-економістів та визначення, чи повним за своїм функціональним у суспільному відтворенні змістом є уособлення капіталу підприємств як частини фінансових ресурсів. Такий підхід є важливим, оскільки капітал має розглядатися як з погляду джерел формування, так і його розміщення в оборотних і необоротних активах у виробничому процесі, які здатні поєднати фактори виробництва і забезпечити у кінцевому рахунку відшкодування авансованої вартості та отримання доданої вартості, що означає прирощення капіталу.

Теоретичні та практичні аспекти формування і використання фінансових ресурсів широко досліджені такими вченими, як І. Бланк, В. Белоліпецький, М. Білик, О. Василик, Ю. Воробйов, А. Загородній, І. Зятковський, В. Ковальов, М. Коробов, В. Опарін, К. Павлюк, М. Романовський, В. Родіонова та ін. Із фінансовими ресурсами тісно пов’язані питання корпоративних фінансів, дослідженню яких приділена значна увага такими вченими, як М. Грідчина, В. Євтушевський, О. Мендрул, О. Рябченко, В. Суторміна, Г. Шестопал та ін. Вагомий теоретичний внесок у становлення корпоративних фінансів зробили зарубіжні вчені Р. Брейлі, Ю. Брігхем, І. Велш, С. Майерс, Дж. Ван Хорн.

Разом з тим, незважаючи на широке використання терміна “фінансові ресурси” у забезпеченні господарської діяльності підприємств й уособлення капіталу підприємств також крізь призму “фінансові ресурси” і пов’язування стабільності економічного розвитку з акумуляцією їх у достатніх обсягах [6], у законодавчих актах України офіційне його тлумачення не визначено. Єдиним документом, в якому наводяться дані фінансових ресурсів, є “Зведений баланс фінансових ресурсів України”, що розробляється у складі Державної програми економічного та соціального розвитку України на відповідний рік. Цей документ використовується під час формування Державного бюджету на відповідний рік і входить до обов’язкових документів, які додаються до проекту закону про Державний бюджет, що подається у Верховну Раду України (до першого читання). Порядок складання “Зведеного балансу фі-

нансових ресурсів України” був визначений Постановою Кабінету Міністрів України № 471 від 28 червня 1995 р. “Про організацію складання балансу фінансових ресурсів України”. Згодом Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України та Міністерством статистики України було видано наказ від 07 травня 1996 р. № 49/76/117 “Про затвердження Методологічних вказівок щодо складання балансу фінансових ресурсів”. Відповідно до зазначених нормативних документів баланс фінансових ресурсів повинен містити такі основні розділи: *за доходами*: 1) ресурси бюджетів; 2) довгострокові кредитні ресурси на розвиток народного господарства; 3) ресурси підприємств і організацій, до яких належить чистий прибуток та амортизаційні відрахування; 4) ресурси позабюджетних фондів, які не спрямовуються до державного бюджету; 5) кошти іноземних інвесторів на розвиток народного господарства; 6) інші джерела, що спрямовуються на покриття дефіциту бюджету (кредити Національного банку, випуск цінних паперів, фінансова допомога міжнародних фінансових організацій тощо); *за видатками*: 1) видатки бюджетів; 2) видатки на реалізацію національних програм розвитку народного господарства за рахунок довгострокових кредитів; 3) видатки підприємств і організацій за рахунок власних ресурсів; 4) видатки позабюджетних фондів (без бюджетних коштів).

Таким чином “Зведений баланс фінансових ресурсів України” включає показники, які становлять основу для складання зведеного бюджету і тому не містить усіх статей, що на практиці формують фінансові ресурси підприємств і за поширеним науковим підходом є основою формування їх капіталу. За змістом “Зведеного балансу фінансових ресурсів України”, що є складовою Державної програми економічного та соціального розвитку, не можна зробити реальних висновків про склад джерел та пропорції різних форм капіталу підприємств. Цю ситуацію можна частково пояснити тим, що в теоретичному плані на сьогодні немає єдиної думки щодо визначення сутності фінансових ресурсів підприємств, їх поділу на ступені функціонування (мікро-, макрорівень, регіональний рівень), складу, джерел формування, цільового призначення та групування за певними класифікаційними ознаками. Відсутність єдиних підходів, у свою чергу, впливає на остаточне визначення сутності капіталу підприємств і формуванню висновку про те, чи в науковому та емпіричному плані адекватним є уособлення капіталу підприємств із фінансовими ресурсами, або

із їх частиною. Більше того, без аналізу дефініції “фінансові ресурси”, що часто уособлюється із капіталом підприємств, неможливо методологічно чітко побудувати систему залежностей та визначити комплекс показників, які визначають вартісні величини, склад та пропорції капіталу, а також критерії фінансової спроможності підприємств, необхідно дослідити відомі, найпоширеніші, а також кардинально відмінні між собою визначення категорії фінансових ресурсів. Подібний підхід можна вважати обґрунтованим з тих позицій, що нині прийнято розглядати капітал підприємств як специфічну форму руху фінансових ресурсів та їх вартісних характеристик. Аналіз спеціальної літератури доводить, що вчені-економісти здебільшого визнають фінансові ресурси як сукупність фондів грошових коштів, доходів, відрахувань або надходжень, що перебувають у розпорядженні суб’єктів господарювання, незалежно від форм власності. У фінансово-кредитному словнику зазначається, що фінансові ресурси – це грошові кошти, які знаходяться у розпорядженні держави, підприємств і установ, і використовуються для покриття затрат і формування різних фондів та резервів [7]. Також фінансові ресурси часто трактуються як складова економічних ресурсів, що є коштами грошово-кредитної і бюджетної системи, які використовуються для забезпечення безперервного функціонування і розвитку народного господарства, витрачаються на соціально-культурні заходи, потреби управління й оборони. Фінансові ресурси розглядалися як сукупність фондів, якими розпоряджалися держава, підприємства, організації, що створювалися у процесі розподілу та перерозподілу сукупного суспільного продукту і національного доходу.

На думку О. Василика, фінансові ресурси – це грошові накопичення і доходи, що створюються у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб [8]. В. Сенчагов основний наголос робить на джерелах формування, які є результатом розподільчих відносин, і вважає, що фінансові ресурси – це сукупність грошових нагромаджень, амортизаційних відрахувань та інших грошових коштів, які формуються у процесі створення, розподілу, перерозподілу сукупного суспільного продукту [9]. У І. Зятковського головний акцент зроблено на правах власності, він вважає, що фінансові ресурси підприємства – це

грошові фонди цільового призначення, сформовані у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту, створеного на підприємстві, якими воно володіє і розпоряджається на правах власності або повного господарського відання і використовує на статутні потреби [10]. Ю. Петленко аргументує, що фінансові ресурси – це грошові кошти, які залучені в господарський оборот підприємства із різних джерел, сформованих під впливом організаційно-правових форм господарювання, призначених для покриття його власних потреб [11]. В. Опарін пов'язує фінансові ресурси з коштами, спрямованими в основні засоби та обігові кошти підприємства [12]. С. Мішина та О. Мішин пропонують на макрорівні під фінансовими ресурсами підприємства, що формується у процесі розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту з метою забезпечення розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб, розуміти сукупність грошових коштів у фондовій, нефондовій або в матеріальній формі. На мікрорівні під фінансовими ресурсами автори пропонують розуміти сукупність грошових коштів, що перебувають у фондовій, нефондовій формі або перетворені у відповідну матеріалізовану форму і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення поточних витрат і витрат на забезпечення розширеного відтворення [13].

Таким чином, в українській економічній думці на сьогодні існує значна кількість визначень фінансових ресурсів на рівні держави та на рівні підприємств. Більшість авторів розуміють під фінансовими ресурсами грошові накопичення, доходи і надходження або ж фонди грошових ресурсів. Наукова полеміка виникає навколо того, чи слід у визначенні вказувати на джерела створення ресурсів, їх цільове призначення, окремо виділяти фондову або нефондову форму тощо. В економічній теорії визначення фінансових ресурсів також подається, виходячи з фінансового менеджменту, що заснований на підходах руху грошових потоків, коли фінансові ресурси тлумачаться як сукупність грошових доходів і надходжень, сформованих при створенні підприємства і в процесі його діяльності, а також мобілізованих на фінансовому ринку, призначених для розвитку виробництва, виконання фінансових зобов'язань, фінансування поточних витрат і створення резервів. Водночас окрема полеміка виникла стосовно понять “грошові кошти” та “фінансові ресурси”. Зокрема, О. Василик доводить, що фінансові ресурси завжди виступають у грошовій формі, у той час

як грошові ресурси стають фінансовими ресурсами тоді, коли вони концентруються у відповідні фонди, для яких встановлено порядок створення й використання.

Також слід наголосити, що особливе питання, яке об'єктивно виникає при розгляді сутності фінансових ресурсів, – це доцільність формування фондів цільового призначення. Деякі автори вважають, що, оскільки суб'єкти господарювання мають право самостійно і на свій розсуд використовувати грошові кошти, які залишаються в їх розпорядженні після сплати податків до бюджету, немає потреби створювати будь-які фонди. Таку позицію вони пояснюють тим, що в умовах формування ринкових відносин грошові кошти використовуються суб'єктами господарювання в міру потреби і наявності, тобто заздалегідь грошові кошти не потрібно спрямовувати у відповідні фонди і спеціально їх виключати з кругообігу грошових коштів. Нині підприємства, як правило, не створюють різноманітні фонди, а залишають кошти у формі нерозподіленого прибутку [14]. Слід зазначити, що трактування фінансових ресурсів з позиції їх розуміння як фондів не збігається з вимогами нових стандартів (положень) бухгалтерського обліку та фінансової звітності, де застосовується поняття резерви грошових коштів, а не фонди.

Таким чином, узагальнюючи результати проведеного дослідження, можемо стверджувати, що наведені визначення поняття “фінансові ресурси” показують, що у тлумаченні їх сутності в сучасній економічній теорії мають місце суттєві відмінності та неоднозначності. Утім, зважаючи на порівняння теоретичних підходів до трактування поняття “фінансові ресурси”, можна зробити висновок, що розгляд руху капіталу підприємств як послідовного руху фінансових ресурсів, а капіталу як специфічної форми фінансових ресурсів, є обмеженим і таким, що не розкриває сутнісне призначення капіталу давати приріст.

Література

1. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій. – К.: Вид-во КНЕУ, 2004. – С. 13.
2. Економічна енциклопедія: У 3 т. / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К.: Вид. центр “Академія”, 2001. – Т. 2. – С. 737.
3. Клейнер Г. Реформирование предприятий и качество продукции // Инвестиции в России. – 2001. – № 1. – С. 8.
4. Экономика: Учебник / Под ред. А. С. Булатова. – М.: Изд-во БЕК, 1994. – С. 165.

5. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: Підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – С. 293.
6. Зимовець В. В. Акумуляція фінансових ресурсів та економічний розвиток. – К.: НАН України, Ін-т економіки НАНУ, 2003. – С. 271.
7. Финансово-кредитный словарь. – М.: Финансы и статистика, 1965. – С. 504.
8. Василик О. Д. Теорія фінансів. – К.: НІОС, 2000. – С. 76.
9. Сенчагов В. К. Финансовые ресурсы народного хозяйства. – М.: Финансы и статистика, 1982. – С. 49.
10. Зятковський І. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств. – Тернопіль: Екон. думка, 2000. – С. 88–89.
11. Петленко Ю. Проблеми забезпечення обіговими коштами в умовах економічної кризи // Фінанси України. – 1998. – № 9. – С. 107.
12. Опарін В. М. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення // Вісн. Нац. банку України. – 2000. – № 5. – С. 10–11.
13. Мішина С. В. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2006. – С. 8.
14. Ковалев В. В. Введение в финансовый менеджмент. – М.: Финансы и статистика. – 2000. – С. 161.

Розглянуто проблему фінансових ресурсів як засаду формування і використання капіталу підприємств.

Рассмотрена проблема финансовых ресурсов как основа формирования и использования капитала предприятия.

The problem of financial resources as foundation of formation and of capital enterprises is considered.

Надійшла 22 лютого 2011 р.